

Formanden har ordet

Her primo september er skoleåret kommet godt i gang – og dog.

Mange lærere står i en udsat position, hvor de udsættes for smitte dagligt. Det har vi i foreningen erfaret blandt os selv, og ved at vi fik mange afbud til Sprogkonferencen i sidste øjeblik pga. sygdom.

Sproglærerforeningen har som bekendt måttet udsætte jubilæumskonferencen tre gange, men endelig lykkedes det. Det blev 51-års jubilæum i stedet! Jubilæet blev fejret ved afholdelse af en reception efter sprogkonferencen. Der var ca. 70 deltagere tilmeldt receptionen. Det var dels deltagere fra sprogkonferencen og dels særligt inviterede – medlemmer som tidligere har været aktive i Sproglærerforeningens ledelse. Det var dejligt at så mange valgte at deltage i fejringen af os. Den tale, som jeg holdt ved føromtalt reception er gengivet andetsteds i bladet med billeder herfra.

Selve sprogkonferencen var en stor succes med 110 tilmeldte. Dagens program blev afviklet efter planen med et indledende oplæg fra professor Susana Fernández, der gav os indblik i de seneste forskningsresultater om mundtlighed i det fremmedsproglige klasselokale. Derefter var der to bånd med workshops, hvorefter dagen blev afsluttet med oplæg fra læringskonsulenterne i Undervisningsministeriet og fra lederne af Det Nationale Center for Fremmedsprog. Alt i alt en meget vellykket dag, hvor der også var plads til kollegiale snakke blandt deltagerne. Man kunne godt mærke, at vi virkelig havde savnet at kunne deltage i en konference igen efter to års afsavn. Det var jo Sprogkonferencen fra foråret 2020, som blev afviklet i efteråret 2021.

Sprogkonferencen 2022

Vi har allerede planlagt næste års konference, som bliver afviklet torsdag den 24. marts i Vejle. Titlen er Motivation for sprog,

og den kommer til at handle om, hvordan vi får eleverne til at vælge sprog både i grundskolen og på ungdomsuddannelserne samt i deres videre uddannelsesforløb. Tal viser, at søgningen til de sproglige linjer på ungdomsuddannelserne og til de videregående uddannelser, hvori der indgår sprog, er stødt faldende. Det skal vi have gjort noget ved. Det sker bl.a. ved, at eleverne bliver motiverede for at lære sprog allerede i grundskolen. Dette sætter vi fokus på i det indledende oplæg fra lederne af Det Nationale Center for Fremmedsprog og i de to workshopbånd, hvor der i det ene er oplæg på målsprogene. I begge workshopbånd fokuseres på indhold, der motiverer eleverne for at lære fremmedsprog. Dagen afsluttes med Nyt fra Undervisningsministeriet. Det fulde program findes inde i bladet og på www.sproglærerforeningen.dk, hvor man også kan tilmelde sig.

I hvilken grad er det vigtigt, at børn i Danmark lærer tysk i folkeskolen?

Dette spørgsmål stillede Grænseforeningen i en spørgeskemaundersøgelse. 47 % svarede, at tysk i høj grad eller meget høj grad er et vigtigt fag. 5 % syntes det slet ikke, 14 % i mindre grad og 30 % i nogen grad. Endnu værre så det ud, da de stillede spørgsmålet: I hvilken grad synes du, det er vigtigt, at vi i DK kan tale og forstå tysk? Her svarede kun 38 % i høj grad og meget høj grad, mens 33 % svarede i nogen grad, 19 % i mindre grad og 7 % slet ikke.

Det er nogle skuffende tal. Der er virkelig brug for en indsats for at få ændret denne indstilling. Der var desværre ikke alder på respondenterne i undersøgelsen. Man kan håbe på, at den yngre generation har et mere positivt syn på tysk end den ældre. Man kunne i hvert fald få det indtryk, når man ser på cafénavne som Freunde, Kreuzberg og Gefährlich. Der er desuden en del gode tyske serier, der kører med stor succes på de danske TV-kanaler og på diverse streamingtjenester, fx Pigerne fra Berlin, Babylon Berlin, Charité og Tod von Freunden.

Sproglærerforeningen er parat til at vise nødvendigheden af tysk sprog.

Ændringer på vej

Som nævnt i tidligere ledere arbejdes der med at få en ny karakterskala. Fra pålidelige

Af RITA MOGENSEN
formand,
Sproglærerforeningen

kilder har jeg hørt, at der er forslag om at ændre den nuværende 7-trinsskala til en 8-trinsskala. Ændringen skulle blot bestå i, at man splitter 7 op i 6 og 8, så der bliver ens spring på to i hele den beståede del af karakterskalaen.

Der er desuden en gruppe, som har arbejdet med ændringer af læreruddannelsen samt de afsluttende eksaminer her. Dette arbejde kender jeg ikke detaljerne i endnu. Men det bliver snart fremlagt.

Undervisningsminister Pernille Rosenkrans-Theil har desuden ytret ønske om, at der indføres en karakter for flid. Det er der imidlertid ingen organisationer, der støtter. Fra foreningens side kan vi heller ikke støtte forslaget. Det er at vende tilbage til forholdene i 70'erne. Det er ikke særligt fedt at få en god karakter i flid, hvis man ikke også får det i selve faget; det tyder jo på, at man ikke er så begavet. Og hvem ønsker at få det prædikat sat på sig?

En anden ting, som kommer fra ministeren, er ønsket om at styrke de praktisk-musiske fag, så der er flere, som vælger at tage en håndværkeruddannelse, da der er mangel på håndværkere. Det har man talt om i Ministeriet i over ti år, uden at der er sket de store ændringer. Der er kommet afgangsprøve i de praktisk-musiske fag, og de har fået flere timer i overbygningen. I 2018 indførte man den ordning, at eleverne kunne tage nogle fag på erhvervsskolerne, men det viste sig, at det ikke var den stor succes. Man kunne godt forestille sig, at der sker noget nu, da manglen på håndværkere er blevet mere udtalt. Der er blandt andet tale om at ændre fagrækken. Det bliver en svær øvelse, da alle fag vil kæmpe for deres ret. Vi i Sproglærerforeningen er i hvert fald parate til at kæmpe for sprogfagene!

Rita Mogensen

formand for Sproglærerforeningen

Redaktørkommentar

HAR DET KOMPLEKSE KULTURBEGREB UDVANDET SIG SELV?

Af CAROLINE ARP, ansvarshavende redaktør for Sproglæreren, cand.mag. i fransk og lærer på Frederiksberg

”Frem for at formidle viden om nationalkulturer og generaliserende stereotyper, er din vigtigste opgave som sproglærer at ruste eleverne til at bruge målsproget til selv at møde nye kulturer.

Vi må lære dem, hvordan det at kunne et sprog er nøglen til millioner af nye døre, og først ved at kaste sig ud i at begå sig på målsproget kan de danne sig deres eget indtryk af kulturer.”

Sidste efterår underviste jeg et kursus i fremmedsprogs- og kulturdidaktik, hvor de dygtige kandidatstuderende altid indledte spændende diskussioner om teori og undervisningspraksis efter hver teorigennemgang. Efter at have introduceret de studerende til teoretikerne Bundgaard og Risager, som henholdsvis definerer det komplekse kulturbegreb og fremhæver den multi- og transkulturelle tilgang til sprogundervisning, så en af de studerende ekstremt opgivende ud. ”Men hvis jeg ikke må undervise i Eiffeltårn og baguette, så bliver der jo ikke noget konkret kulturindhold i undervisningen”, sagde hun træt. Altså hvis hun ikke måtte sige noget stereotyp om kultur, kunne hun ikke sige noget som helst om kultur.

I et øjeblik kunne jeg ikke se andet end, at hun jo havde ret. At det komplekse kulturbegrebs afstandtagen fra kulturstereotyper jo er at save den gren over, som det selv sidder på. For det kulturelle aspekt i sprogundervisningen bliver virkelig ’fluffy’, når man ikke kan hvile i sin viden om landes geografi, typiske turistseværdigheder og nationalkulturelle symboler. Og hvis man ikke kan undervise i dette, hvad kan man så lære eleverne? Jeg måtte genlæse Risager og Bundgaard, gå igennem gamle opgaver og diskutere med kloge kolleger, før mine tanker kom på ret kurs igen.

Når man underviser i kultur, er det ligesom, når man taler om en klasse. Det er nærmest umuligt at sige noget, der passer præcist på en hel klasse. Du kan ikke sige noget om, hvad de spiser, hvordan de bor, hvordan de går klædt, hvordan de ser ud, hvad de interesserer sig for, og hvad de er gode til, uden at der er undtagelser. For på trods af deres bopæls geografiske nærhed og deres alder

er en klasse med 20 personer ekstremt heterogene. Forestil dig nu, hvor svært det er at sige noget dækkende om de 83 millioner, der bor i Tyskland.

Den vigtigste pointe i kulturundervisningen må altså være at belyse diversiteten. At forklare eleverne, at samfund og kulturer er komplekse og brogede, ligesom at brugerne af det danske sprog er en meget forskelligartet gruppe. At en brite godt kan have sort hud og kruset hår, spise fish’n’chips til frokost og butter chicken til aften. Kultur er ikke kasser vi skal passe ned i – kultur er flydende farver, vi kan vælge at male vores hverdag med. Nogle dage spiser vi mexicansk mad og ser reality-tv, andre dage får vi tarteletter og frikadeller og går til yoga.

Dermed ikke sagt, at man ikke godt kan dykke ned i kulturer og forholde sig reflekterende til ligheder og forskelle. Det kan man fx gøre ved at:

- Lad eleverne ’møde’ diverse målsprogstalende individer igennem tekster, lyd-filer og klip. Men vær dog opmærksom på, hvordan disse individer er fremstillet. Er der mange kulturstereotyper i læremidlet, er det oplagt at spørge eleverne: ”Tror du, alle franskmænd spiser baguette til morgenmad? Tror du, alle tyskere har lyst hår og fregner? Tror du, alle amerikanere er tykke af at spise McDonald’s?”. Hvis eleverne har svært ved at forestille sig diversiteten, kan man jo altid spørge: ”Er alle danskere da ens?”
- Fokuser mindre på viden om lande og mere på interkulturel kommunikation. Lær fx børnene om hilsner og høflighedsnormer, så de lærer at begå sig på målsproget på en respektfuld, åben og nysgerrig måde, og så de undgår ubehagelige møder og konfrontationer.

- Hvis du gerne vil arbejde med de lande, hvor målsproget tales (bevares, det er også vigtigt), så kan du fx tale om lov og statistik i stedet for at generalisere om opførsel og normer. Man kan fx sammenligne det danske og det østrigske skolesystem, sammenligne statistikker om sundhed og overvægt i USA og i Danmark eller tale om anti-tørklæde-lovgivning i franske folkeskoler og gymnasier. Denne snak bliver ofte mere nuanceret og mindre generaliserende.

Så for at svare på det spørgsmål, jeg stillede i overskriften: Nej! Overhovedet ikke. Op-gaven er bare en anden – og langt vigtigere. Frem for at formidle viden om nationalkulturer og generaliserende stereotyper, er din vigtigste opgave som sproglærer at ruste eleverne til at bruge målsproget til selv at møde kulturer. Vi må lære dem, hvordan det at kunne et sprog er nøglen til millioner af nye døre, og først ved at kaste sig ud i at begå sig på målsproget kan de danne sig deres eget indtryk af kulturer.

I dette blad skal du læse om kultur, både om kultur som videns- og færdighedsområde i sprogundervisningen og om de kulturer, der sidder lyslevende i din klasse. Jeg håber, at du vil parkere dine stereotyper på hylden og kaste dig over læsningen med et åbent sind.

God læselyst

